

Nahum

Zniszczenie Niniwy

*Wyciągnie swoją rękę przeciwko północy i
zniszczy Asyrię, Niniwę obróci w pustkowie, w
kraj suchy, jak pustynię – Sof. 2:13.*

Księga Nahuma jest siódmą spośród dwunastu ksiąg tzw. dwunastu proroków mniejszych. Jednym ze sposobów, aby zapamiętać jej miejsce w całej sekwencji prorocत्व, jest podzielenie dwunastu ksiąg mniejszych proroków na dwie części po sześć (jak dwa stosy chlebów pokładnych w Miejscu Świętym). Ostatnie księgi z każdej grupy, Micheasz i Malachiasz, zaczynają się na literę M (łatwe do zapamiętania, ponieważ jak wszyscy wiemy, Malachiasz jest ostatnią księgą Starego Testamentu, a ponadto „M” jako 13 litera znajduje się w polowie naszego alfabetu). Nahum ulokowany jest po Micheaszu, podobnie jak „N” następuje po „M” w alfabecie.

Tło

O Nahumie mamy powiedziane, że pochodził z Elkosz (Nah. 1:1). Wynika z tego, że jego rodzinnym miastem było „Elkosz lub Elkesi, wioska w Galilei, wskazana Ireneuszowi jako miejsce szczególne wśród Żydów, posiadające ślady starożytnych budowli” (Jamieson, Fausset i Brown, Komentarz, strona 821). Kafarnaum, które także znajduje się w Galilei, oznacza dosłownie „wieś Nahuma”. Jego nazwa wywodzi się podobno od imienia proroka (McClintock i Strong, Tom Szóty, strona 827). Oba te wnioski są ze sobą spójne, ponieważ obie miejscowości znajdują się w tym samym regionie.

Pogląd ten jest szerzej przyjmowany niż alternatywna sugestia, że Nahum urodził się lub został pojmany do miejscowości Alkosh w Asyrii, niezależnie od tradycji, że „W mieście Aszur [znajduje się] synagoga Abdiasza (...), Jonasza, (...) i Nahuma (...), które darzone są wielkim szacunkiem przez mahometan i chrześcijan, ale przede wszystkim przez Żydów, którzy utrzymują i naprawiają budynek. Grób jest zwykłym prostopadłościem, przykryty zielonym sukniem, umiejscowiony w górnym końcu dużej komory. Nie ma tam żadnych napisów ani fragmentów o charakterze starożytnym. Nie jest mi wiadomo w jaki sposób rozpoczęła się ta tradycja ani jak długo była ona łączona ze wsią Alkosh” (Layard, Niniwa, I, str. 197, cytowana w McClintock i Strong, tom 6, strona 828).

Prawdopodobnie Nahum był jednym z uchodźców z dziesięciopokoleniowego królestwa Izraela, którzy udali

się na terytorium Judy. Najwyraźniej zamieszkał on w Jerozolimie i tam był świadkiem „oblężenia miasta przez Sancheryba i zniszczenia sił asyryjskich, za panowania Ezechiasza” (McClintock i Strong, tom 6, strona 829). Nahum był prawdopodobnie młodszy od Izajasza i Micheasza, proroków judzkich, którzy również byli świadkami tych samych wydarzeń.

Styl proroka

Wiele z elegancji i żywiołowości języka jakim posługuje się Nahum uległo zatarciu w procesie tłumaczenia. Z pewnością nie może tego ocenić autor niniejszego artykułu, który nie posługuje się językiem hebrajskim. W związku z tym, posłużymy się poniższą uwagą pochodzącą od tych, którzy są wykształconymi hebraistami i dzięki temu mogą pomóc nam lepiej docenić styl Nahuma. „Jako poeta, Nahum zajmuje wysokie miejsce wśród najlepszych przedstawicieli literatury hebrajskiej (...) jego styl jest jasny i niezaangażowany, choć ważki i mocny, jego dykcja jest dźwięczna i rytmiczna, używane słowa są echem ich znaczenia (por. 2:4, 3:3). Według Eichhorna, najbardziej charakterystyczną i uderzającą cechą jego stylu jest umiejętność przedstawienia kilku etapów danej idei za pomocą najkrótszych zdań, co można podziwiać w opisie Boga, podboju Niniwy i zniszczenia No Ammon. ‘Czytelnik wyposażony w zmysł smaku i wrażliwości z pewnością zostanie ujęty całą strukturą wiersza, przyjemnym sposobem, w jaki uwypuklane są poszczególne myśli, elastycznością wyrażenia, zaokrągleniami punktów zwrotnych, znakomitą zarysem używanych figur, siłą i delikatnością’” (McClintock i Strong, tom 6, strona 830).

Brzemie Niniwy

Podczas gdy Micheasz gromił Judę za ich grzechy, napominał i wzywał do pokuty, a w końcu zapowiadał wybawienie, Nahum skupił się w swym prorocत्वie bezpośrednio na agresorze, na Asyrii. „Brzemie Niniwy” to tytuł otwierający jego wizję. Niniwa była stolicą Asyrii. Imperium asyryjskie położyło kres północnemu królestwu Izraela ze stolicą w Samarii. Miało to miejsce w roku 723 p.n.e., po trzech latach oblężenia, w okresie panowania Salmanasara V, króla Asyrii. Ta historia została opisana w Król. 17:3-6, 18:9-10. Zapis ten jest zgodny z asyryjskimi kronikami zapisanymi na glinianych tabliczkach, które w 2, 3, i 4 roku z pięcioletniego panowania Salmanasara opisują prowadzoną przez niego kampanię. Nazwa miasta, przeciwko któremu odbyła się ta wyprawa wojenna, nie jest niestety znana, ponieważ wymienione ono było na odłamanym fragmencie tabliczki, ale uważa się, że chodziło tu o Samar-

ię. Babilońska I Kronika potwierdza tę kampanię Salmanassara, pisząc: „On zniszczył Samabarain”, która to nazwa najwyraźniej odnosi się do Samarii (tekst za: Cuneiform Sources, tom 5, Grayson, 1975).

Jego następca, Sargon II, panował nad Asyrią przez 17 lat. Izajasz, rozdział 20, wspomina o jego zwycięstwie nad Filistynami i przewiduje jego zwycięstwo nad Egipcjanami. Być może proroctwo to wypełniło się wówczas, gdy Asyryjczycy zajęli „No-Ammon, które leżało nad Nilem” (Nah 3:8). No-Ammon jest lepiej znane jako Teby nad Nilem (por. komentarz w przekładzie NASB do Nah. 3:8).

Po Sargonie II, władzę w Asyrii przejął Sancheryb, który panował przez 24 lata. Był to siejący grozę zdobywca, który obległ Jerozolimę w czwartym roku swego panowania, tj. w roku 701 p.n.e.. Był to 14 rok panowania Hiskiasza (2 Król. 18:13). Ten wielki kryzys dla Izraela został szeroko zrelacjonowany w Piśmie Świętym (2 Król. 18:13-19, 2 Kron. 32, Izajasz 36, 37). Ta inwazja była tłem dla proroctw Nahuma i Micheasza. Poprzez Nahuma Bóg zapowiedział, że inwazja dumnych najeźdźców nie powiedzie się, a następnie sama Asyria zostanie spustoszona.

Trzy części proroctwa Nahuma

Proroctwo Nahuma jest zwykle dzielone na trzy części, którym odpowiada podział na trzy rozdziały: (1) wprowadzenie i przedmiot proroctwa, (2) zapowiedź nieszczęść, jakie spadną na Asyrię oraz (3) przyczyny tego wyroku.

(1) W tej części Bóg zapewnił Judę o swej opiece i trosce o nich. Chociaż Jahwe „jest cierpliwy i pełen łaski, lecz na pewno sprawi, że winny nie ujdzie bezkarnie” (Nah. 1:2). Jego wspaniałość i wielka moc opisana została pięknym, poetyckim językiem w wersetach 3-8. Bóg kontroluje burzę i sztormy. Chmury są za ledwie „prochem pod jego nogami”. Jest w stanie osuszyć morza, rzeki i ziemię przez suszę, potrafi wstrząsać górami. Nic nie może oprzeć się Jego potędze. Tak samo, nic nie może zaszkodzić tym, których Bóg objął swoją opieką. Słowa te były pociechą dla ludzi mieszkających w Judzie, którzy zwrócili się o pomoc do Boga. „Dobry jest Pan, ostoja jest w dniu ucisku; On zna tych, którzy mu ufają” (Nah. 1:7).

Natomiast o Asyrii, Bóg powiedział: „Co zamýślasz przeciwko Panu? On dokona zniszczenia, nie nastanie po raz drugi ucisk. Biada miastu cierniem porośniętemu, które jest pełne lwów; spalone zostanie jak suche ściernisko” (Nah. 1:9-10).

Kolejne wersety odnoszą się zapewne do Sancheryba, okrutnego monarchy, którego wiele narodów darzyło pogardą i odrazą, z uwagi na budzony przezeń lęk i przerażenie. „Z ciebie wyszedł ten, który umyślił zło prze-

ciw Panu i doradzał nikczemnie. Tak mówi Pan: Chociaż są nietknieci i tak liczni, jednak znikną i przeminą. (...) Przeciwko tobie wydał Pan rozkaz: Twoje imię już nigdy nie będzie wspominane; ze świątyni twojego Boga usunę posąg ryty i lany, i przygotuję ci grób z piętnem hańby” (Nah. 1:11-14).

Wiele lat później życie Sancheryba dobiegło końca w świątyni jego boga. „A gdy oddawał pokłon w świątyni Nisrocha, swojego boga, zabili go Adrammelek i Szareser, jego synowie, po czym uszli do ziemi Ararat” (2 Król. 19:37). Do dzisiejszego dnia wyzwolenie przez Boga Judy od oblężenia Sancheryba pozostaje niezwykłym świadectwem siły i kierownictwa Bożego w sprawach ludzi. Nocą, Sancheryb stracił 185.000 ludzi na skutek działania anioła śmierci. Nie był w stanie przeciwstawić się mu mając do dyspozycji całą swoją potęgę. Mimo, że jego imperium pokonało wszystkie inne królestwa na Bliskim Wschodzie, to jednak nigdy nie udało mu się podbić małej Judy. Z resztą, nie udało się to również nigdy potem żadnemu innemu państwu, ani Babilonii, Persji, Grecji czy Rzymowi, chyba że na zasadzie wyjątku, za Bożym przyzwoleniem. Pierwszy władca Babilonu również musiał nauczyć się tej prawdy: „Teraz ja, Nebukadnesar, chwałę, wywyższam i wysławiam Króla Niebios, gdyż wszystkie jego dzieła są prawdą i jego ścieżki sprawiedliwością. Tych zaś, którzy pysnie postępują, może poniżyć” (Dan. 4:34).

Kłeska Asyrii

(2) Następnie, prorokowi dane było spojrzeć na przyszłe wydarzenia, jakie miały mieć miejsce dopiero za sto lat. W ten sposób, Nahum mógł zobaczyć zniszczenie Niniwy. Było to miasto, które kiedyś zostało zachowane od ruiny przez działalność Jonasza. Wówczas, zarówno król asyryjski, jak i jego poddani błagali Boga o miłosierdzie, które zostało im okazane. Ale tamto pokolenie przeminęło, a zło jakie po nim nastąpiło przypieczętowało wyrok: Asyria zostanie zniszczona.

Z historii wiemy, że Niniwa uległa Medom i Babilończykom w roku 612 p.n.e.. Ksenofont twierdzi, że Medowie lubili szkarłat, a kolor ten jest wspomniany w wersecie czwartym: „Tarcza jego bohaterów czerwona jak krew, jego wojownicy odziani w szkarłat; rydwany błyszczą jak ogień pochodni w dniu apelu, rumaki drżą” (Nah. 2:4, Jamieson, Fausset, Brown Komentarz, strona 824).

Rezultatem najazdu był zupełny rozpad miasta. Rydwany pędziły szaleńczo po ulicach, przemieszczając się w panice tam i z powrotem. Możni potknęli się w swym postępowaniu. Pośpieszyli na mury, aby tam zorganizować obronę, ale o wiele za późno. Bramy Rzeki Tygrys ustąpiły, a do miasta wdarły się obce wojska. „Husab” (BG, „stać u boku”; być może określenie to odnosi się do królowej, która stała przy swym królu) zos-

tała uprowadzona do niewoli, a jej pokojówki zawodziły, bijąc się w piersi. Choć Niniwa była jak spokojny staw, teraz uciekała w nieładzie. Choć obrońcy nawołują do zatrzymania się, to jednak nikt nie wraca i nie przerywa ucieczki. Srebro, złoto i inne skarby zostały skradzione. Niniwa została opróżniona i spustoszona. Jej serce stopniało, kolana drżały, a jej twarz się zaćmiła się ze strachu. Gdzie teraz było mieszkanie lwów (Nah. 2:12), które wcześniej porywały i zabijały wedle uznania? Przeminięło i zniszczone zostało na zawsze.

Przyczyny Bożego sądu

(3) „Biada krwawemu miastu! Wszystko w nim jest ozustwem, pełno w nim łupu, nie ma końca grabieży. (...) Z powodu wielkiej rozpusty nierządnicy, powabnej, uroczej, czarownej, oszałamiającej narody swoim nagim ciałem, a ludy swoimi czarami, oto ja wystąpię przeciwko tobie – mówi Pan Zastępów – podniosę poły twoich szat na twoją twarz i pokażę ludom twoją nagość, a królestwom twoją sromotę. (...) Ktokolwiek cię zobaczy, będzie uciekał przed tobą, mówiąc: Niniwa jest zburzona! Któż jej będzie żałował? Nie mogę znaleźć dla ciebie pocieszycieli” (Nah. 3:1,4-5,7).

W wersecie 8 Niniwa porównana jest do No-Ammon (Teby) w Egipcie, które zostało zniszczone przez Asyryjczyków w poprzednich latach. Tak jak Teby zostały zdobyte u szczytu swej potęgi, tak też stało się z Niniwą. Wszystkie jej fortyfikacje miały upaść pod najmniejszym nawet wstrząsem (werset 12). Jej bogactwo zdobyte od sąsiednich narodów miało być splądrowane. Sama Asyria, która była jak szarańcza niszcząca uprawne pola i odlatująca dalej, miała być rozproszona i w końcu przeminąć (wersety 16 – 18).

„Ktokolwiek słyszy wieść o tobie, klaszcze w dłonie nad tobą. Bo kogóż nie dotykało ustawicznie twoje okrucieństwo?” (Nah. 3:19).

Czasy dzisiejsze

Zasady wyrażone w księdze Nahuma mają swe zastosowanie również dzisiaj. Bóg położy kres wszelkiej zepsutej władzy, która próbowałaby stanąć na drodze nadchodzącemu Królestwu Chrystusa. Ten proces już się rozpoczął. Chrześcijańscy królowie odchodzą do przeszłości; zbliża się Armagedon.

Proroctwo Nahuma ma szczególne zastosowanie do wielkiej nierządnicy z księgi Objawienia, tj. papieża. Przez tysiąc lat sprawowało ono władzę nad Europą za pośrednictwem systemu zależnych od niego królów. Ta nierządnicza również zostanie obnażona, a następnie spalona ogniem, całkowicie zniszczona (Obj. 17:16). Stanie się tak dlatego, że sprawowała zepsute rządy „nad królami ziemi” (Obj. 17:18). „Potem usłyszałem

jakby donośny głos liczego tłumu w niebie, który mówił: Alleluja! Zbawienie i chwała, i moc Bogu naszemu, gdyż prawdziwe i sprawiedliwe są sądy jego; osądził bowiem wielką wszetecznicę, która skaziła ziemię wszeteczeństwem swoim, i pomścił na niej krew sług swoich” (Obj. 19:1-2) [Jeden z redaktorów zwrócił uwagę, że w Ps. 83:8 i Mich. 5:5, Asyria jest przedstawiana jako jeden z agresorów, którzy uczestniczą w ostatecznej inwazji przeciwko Izraelowi, pod wodzą Goga z północy – w tym przypadku nie jest to papieństwo. Uwaga ta wydaje się być trafną w kontekście Ps. 83 i proroctwa Mich. 5, które odnoszą się do cielesnego narodu Izraelskiego. Z drugiej strony, niekoniecznie jest to sprzeczne z utożsamieniem Asyrii i papieństwa, jako przeciwnika duchowego Izraela podczas Wieku Ewangelii. Oznaczałoby to, że uzasadnione jest rozgraniczenie wypełnienia się proroctwa Nahuma od Ps. 83 i Mich. 5. Kolejny redaktor zwrócił uwagę, że choć wierni Chrześcijanie zdają sobie sprawę ze zbliżającego się obalenia papieństwa, to jednak my jako naśladowcy Jezusa nie możemy posługiwać się przemocą].

Babilon był obrazem papieństwa, w jego grzechach oraz sądzie, jaki go spotkał. Podobnie, poprzedzające go imperium Asyrii również było obrazem papieństwa. Obie te światowe stolice znajdowały się na brzegach bogatych rzek, Niniwa nad Tygrysem, a Babilon nad Eufratem. Upadek Babilonu nastąpił na skutek odwrócenia nurtu rzeki, co pozwoliło Medom i Persom przejść pod bramami rzecznyymi [Herodot, w książce „Historie”, 1:191, zawarł taki opis: Cyrus „odwrócił bieg Eufratu przez kanał w kierunku nizinnego obszaru, który wówczas był bagnem, . W wyniku tego zabiegu, poziom rzeki opadł do takiego stopnia, że dostępne stało się dno rzeki. Następnie, Persowie (...) weszli do koryta rzecznoego, które stało się na tyle płytkie, że woda sięgała mniej więcej do połowy męskiego uda, a następnie wdarli się do miasta”. Ten epizod może być tłem symboliki użytej w Obj. 16:12]. Upadek Niniwy również był związany z położeniem w pobliżu rzeki. Istnieje „klasyczna tradycja, że ostateczny wyłom w murach został uczyniony w wyniku wyjątkowo wysokiego stanu rzeki Tygrys, związanego z powodzią” (Kronik Królów Chaldejskich, Donald Wiseman, str. 17, który powołuje się na Ksenofonta, Anabaza, 3:4:7-12).

Jego stopy niosą dobrą nowinę

Prorocy współcześni Nahumowi używają czasem podobnych wyrażen. Na przykład, zapis Izaj. 2:2-4 jest taki sam jak Mich. 4:1-3. Podobny, choć mniej wyrazisty związek, istnieje między Nah. 1:15 a Izaj. 52:7.

„Przeciwko tobie wydał Pan rozkaz: Twoje imię już nigdy nie będzie wspominane; ze świątyni twój Boga usunę posąg ryty i lany, i przygotowuję ci grób z piętrem hańby” (Nah. 1:14).

„Jak miłe są na górach nogi tego, który zwiastuje radosną wieść, który ogłasza pokój, który zwiastuje dobro, który ogłasza zbawienie, który mówi do Syjonu: Twój Bóg jest królem.” (Izaj. 52:7).

Z porównania tego wynikają dla nas trzy korzyści.

1. Pomaga wyjaśnić znaczenie tekstów. W księdze Nahuma, „radosna wieść” polega na tym, że Bóg ukarze najeźdźcę, Asyrię. To była dobra wiadomość dla mieszkańców Izraela. Podobnie w Księdze Izajasza 52:7, kontekst mówi o unicestwieniu innego wroga Izraela, Babilonu, i uwolnienia Żydów z niewoli. „Radosna wieść” jest taka sama w obu tych przypadkach. Bóg użył swej wielkiej władzy na rzecz swojego ludu. To jest sens wyrażenia „Twój Bóg jest królem”. W naszych czasach widzimy, jak tę władzę sprawuje nasz Pan, po swoim powrocie, co jest przykładem wypełnienia się proroctwa Obj.

11:17: „przejąłeś potężną władzę swoją i zacząłeś panować”.

2. Podobieństwo tych dwóch tekstów powoduje, że warto porównać całe proroctwo Nahuma z Izaj. 52. To wzmacnia naszą przypuszczenie, że Asyria w proroctwie Nahuma reprezentuje to, co przedstawia Babilon w Księdze Izajasza, czyli papieństwo.
3. Podobieństwo to uprawdopodabnia przypuszczenie, że Nahum był współczesny autorowi Izaj. 52. Jest to istotne spostrzeżenie, ponieważ według niektórych biblistów, nawet konserwatywnych, ostatnia część tej księgi, począwszy od rozdziału 40 do końca, została napisana znacznie później i przez nieznanego autora. Jednakże jeśli ten autor był w rzeczywistości współczesnym Nahumowi, to wydaje się, że jest to dobry powód dla uznania, że autorem ostatnich rozdziałów księgi Izajasza jest sam Izajasz.

Redakcja